



॥ શ્રી મહાવીરાય નમઃ॥

શ્રી ગ્રેટર બોમ્બે વર્ધમાન સ્થાનકવાસી જૈન મહાસંઘ

સંચાલિત

માતૃશ્રી મણિબેન મણશી ભીમશી છાડવા ધાર્મિક શિક્ષણ બોર્ડ

Website : www.jainshikshan.org

E mail : jainshikshanboard@gmail.com

૧૨ જાન્યુઆરી ૨૦૨૫

મહિલા મંડળ

કુલ ગુણ : ૧૦૦

સૂચના : ૧) જે પ્રમાણે સવાલ પૂછ્યા હોય તે જ પ્રમાણે જવાબ લખવા. વાતી કે થોકડાના લાંબા જવાબ લખવા નહિ.
૨) આપના જવાબ પેપરમાં આપે ઓપન બુક આપી છે કે રેચ્યુલર તે ખાસ લખજો. જેમણે નહીં લખ્યું હોય તેમનો નંબર આવશે તો પણ નંબર આપવામાં નહીં આવે.

OPEN BOOK / REGULAR

શ્રેણી - ૧૫

WRITER YES / NO

STUDENT NAME		ROLL NO.	
DATE OF BIRTH		MOBILE NO.	
SANGH NAME		SUPARVISOR NAME	
MAHILA MANDAL		SUPARVISOR SIGN.	

MARKS

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	TOTAL

(૧૫)

પ્ર.૧ (અ) સામાયિક-પ્રતિક્રમણના આધારે લખો.

(૧) નીચેના શબ્દોનું માગધી લખો અને ક્યા પાઠમાં આવે છે?

(૩)

૧. પોતાના તથા સંબંધીના સ્વસંબંધી

પહેલા પ્રતમાં

૨. શ્રાવિકાઓની સાવિયાણં

પાંચમા શ્રમણસૂત્રમાં

૩. તે પ્રકારના કોઈપણ સ્પર્શ થાય

ક્ષાત્સાકુસંતુ

સંચારાના પાઠમાં

(૨) નીચેના શબ્દોના અર્થ લખો.

(૨)

૧. ખાતરખણી ખાતર પાડી

૨. વિણયહીણં વિનય રહિત ભણાયું હોય

૩. મહિયા ભાવથી પૂજિત

૪. સાગ વિહં શાકની જાત, વજનની મર્યાદા

(૩) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં લખો.

(૫)

૧. કોટિની સંખ્યા કેવી રીતે મળે છે? કરણ અને યોગના ગુણાકારથી કોટિની સંખ્યા મળે છે.

૨. અગિયારમું વ્રત કેટલા દિવસ-રાત માટે ગ્રહણ કરવામાં આવે છે?

અગિયારમું વ્રત એક દિવસ એક રાત માટે ગ્રહણ કરવામાં આવે છે.

૩. ઉપાસક પ્રતિમા એટલે શું? ઉપાસક પ્રતિમા એટલે શ્રાવકની પ્રતિજ્ઞા, નિયમ કે અભિગ્રહ.

૪. પ્રતિક્રમણના છ આવશ્યકમાં ધર્મના કયા છે? સામાયિક, પ્રતિક્રમણ, કાર્ત્ત્વિય, પરચક્રમાણ.

૫. વર્તમાને કયો સંચારો થાય છે? વર્તમાને ભક્ત પ્રત્યાખ્યાન સંચારો થાય છે.

(આ) મોટા માંગલિકના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં લખો.

(૫)

૧. ધર્મનું શરણું શા માટે લેવાનું છે? ધર્મનું શરણું ભવોદધિ તરવા લેવાનું છે.

૨. યોગોને ક્યાં સમર્પિત કરવાના છે? યોગોને ગુરુદેવના ચરણઝમળમાં સમર્પિત કરવાના છે.

૩. અનાદિકાળના શેનો ક્ષય થશે? અનાદિકાળની કુબુદ્ધિ, કુદેવ, કુસંસ્કારનો ક્ષય થશે.

૪. કોનું શરણું ભવોભવ અંગીકાર કરવાનું છે?

જિનેશ્વર દેવ, પરમકૃપાળુ ગુરુદેવનું શરણું ભવોભવ અંગીકાર કરવાનું છે.

૫. મંગલમય ચારેનું શરણું શું કરશે? મંગલમય ચારેનું શરણું સઘળી આપદા ટાળશે.

(૭૦)

પ્ર.૨ (અ) પ્રાસ્તાવિક ગાથા અને ઉત્તરાધ્યયન સૂત્રના આધારે લખો.

(૪૦)

(૧) નીચેની ગાથા પૂર્ણ કરી ભાવાર્થ લખો.

(૨૧)

૧. ઉમ્મુચ પાસં ઈહ મચ્ચિએહિં, આરંભજીવી ઉભયાણુપચ્ચી ।

કામેસુ ગિદ્ધા ણિચયં કરંતિ, સંસિચ્ચમાણા પુણરિંતિ

ગબ્ભં ॥

અર્થ : આ સંસારમાં મનુષ્ય આદિ સ્વજનના બંધનને તોડ કારણ કે શારીરિક ને માનસિક સુખોના કામી, આરંભ-સમારંભ કરી જીવનાર ને કામભોગોમાં આસક્ત રહેનાર પાપકર્મોનો સંચય કરે છે. કર્મનો સંગ્રહ થવાથી ફરીફરીને ગર્ભમાં આવી જન્મ-મરણ કરે છે.

૨. જિણવયણે અણુચ્ચતા, જિણવયણં જે કરંતિ ભાવેણં ।

અમલા અસંકિલિટ્ઠા, તે હોંતિ પરિત્ત

સંસારી ॥

અર્થ : જે જિનવચનમાં અનુરક્ત છે તથા જે જિનવચનનું ભાવપૂર્વક પાલન કરે છે, તેવા જીવો કર્મભળથી રહિત તેમજ રાગ-દ્વેષ આદિ કલેષ રહિત થઈને, પરિમિત સંસારવાળા થાય છે.

૩. લબ્ભંતિ વિમલા ભોએ, લબ્ભંતિ સુરસંપયા ।

લબ્ભંતિ પુત્તમિતં ચ, એગો ધમ્મો ન

લબ્ભઈ ॥

અર્થ : આ જીવને પૂર્વે અનેકવાર મનુષ્યના મનોરમ કામભોગો પ્રાપ્ત થયેલ છે. દેવ ભવ તથા દિવ્ય સંપદા પણ પ્રાપ્ત થઈ છે. પુત્ર, મિત્ર, કલત્ર આદિ પણ અનેકવાર મળ્યા છે, પરંતુ જીવને જિન ધર્મની પ્રાપ્તિ થવી અતિ દુર્લભ છે.

૪. એવં ખુ નાણિણો સારં, જં ન હિંસઈ કિંચણં ।

અહિંસા સમયં ચેવ, એવાવત્તં

વિયાણિયા ॥

અર્થ : જ્ઞાનીના જ્ઞાનનો ખરેખર એ સાર છે કે કોઈપણ જીવની હિંસા કરે નહિ અને સમ્યક્ પ્રકારે વિચારે કે અહિંસાથી જ સમતાની પ્રાપ્તિ થાય છે એવું જાણીને જ્ઞાની કોઈને પીડા ઉપજાવે નહિ.

૫. ધમ્મા રામે ચરે ભિક્ખુ, ધિઈમં ધમ્મસારહી ।

ધમ્મારામે રએ દન્તે, બંભચેર

સમાહિએ ॥

અર્થ : ધૈર્યવાન, ધર્મરચના સારથી સાધુ ધર્મરૂપ બાગમાં સ્વાધ્યાય ને ધ્યાન આદિ ધર્મક્રિયામાં વિચરણ કરે. ઈન્દ્રિયોનું દમન કરનાર, બ્રહ્મચર્યમાં સમાધિવંત સાધુ હંમેશા ધર્મબાગમાં અનુરક્ત રહે.

૬. એગો મે સાસઓ અપ્પા, નાણદંસણ સંજુઓ ।

સેસા મે બહિસા ભાવા, સવ્વ સંજોગ

લક્ષણા ॥

અર્થ : મારો આત્મા એકલો છે, શાશ્વત છે, જ્ઞાન-દર્શનથી યુક્ત છે. તેના સિવાય બધા બાહ્ય ભાવ છે, સર્વ સંયોગરૂપ લક્ષણવાળા છે.

૭. સુતેસુ ચાવી પડિબુદ્ધ જીવી, નો વીસસે પંડિએ આચુપમે ।

ઘોરા મુહુત અબલં સરીરં, ભારંડ પક્ખી વ ચરે

પ્પમતે ॥

અર્થ : પ્રમાદમાં સૂતેલા લોકોની વચ્ચે વિચક્ષણ જ્ઞાની પ્રતિક્ષણ જાગૃત રહે છે. કાળનો વિશ્વાસ કરતા નથી કારણ કે મુહૂર્તરૂપી કાળ વિકરાળ છે અને આ શરીર દુર્બળ છે. એથી સાધક ભારંડ પંખીની જેમ જ પ્રમાદ રહિત વિચરે.

(૨) માત્ર ગાથા લખો. (ભાવાર્થ નહિ)

(૮)

૧. કોનું શરણ ગ્રહણ કરશે ?

અસંખયં જીવિયં મા પમાયએ, જરોવણીયસ્સ હું નત્થિ તાણં ।

એવં વિયાણાહિ જણે પમતે, કિણ્ણુ વિહિંસા અજયા ગહિતિ ॥

૨. આ સંસારચક્રમાં ભમાવે છે.

મજ્જવિસયકસાય, નિદ્ધા વિકહા ય પંચમી ભણિયા । એ એ પંચપ્પમાયા, જીવા પાંડંતિ સંસારે ॥

૩. ગુણોની આકાંક્ષા કરતો વિચરે.

જેડસંખ્યા તુચ્છ પરપ્પવાઈ, તે પિજ્જદોસાણુગયા પરજ્જા ।

એએ અહમ્મેતિ દુગુંછમાણો, કંખે ગુણે જાવ સરીર ભેએ ॥

૪. અનેક જીવો સિદ્ધિ પ્રાપ્ત કરશે.

એસ ધમ્મે ધુવે નિચ્ચે, સાસએ જિણદેસિએ ।

સિદ્ધા સિજ્ઞંતિ ચાણેણં, સિજ્ઞિસ્સંતિ તદ્દાવરે ॥

(૩) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ બે શબ્દમાં લખો.

(૬)

૧. બ્રહ્મચારીને કોણ નમસ્કાર કરે છે? દેવો, નરેન્દ્રો

૨. શરીર દ્વારા કયા ગુણોનો લાભ લેવાનો છે? જ્ઞાન, ધ્યાન

૩. મોહના કારણે કયો દીપક બુઝાઈ જાય છે? સમ્યક્ જ્ઞાન, દર્શન

૪. જીવ કોના માટે કર્મ કરે છે? પોતાને માટે, બીજાને માટે

૫. સાધુજનો કઈ વાણીથી શોભે છે? નિર્વદ્ય, નિર્દોષ

૬. કયા દાન દેવાથી તીર્થંકર નામ ગોત્ર બંધાય છે? સુપાત્રદાન, અભયદાન

(૪) નીચેના શબ્દોના અર્થ લખો.

(૩)

૧. નાણગ્રાહણે જ્ઞાન અભ્યાસ

૨. ચાવી વચ્ચે રહેતા થકા

૩. સમુદ્રઠાય સાવધાનીથી

૪. સુનિમ્મિય રૂડા પ્રત નિયમોમાં શ્રેષ્ઠ

૫. પુલ્લં શરૂઆતથી

૬. સરીર ભેએ શરીરનો નાશ ન થાય ત્યાં સુધી

(૫) નીચેના શબ્દોનું માગધી લખો.

(૨)

૧. આવીને પોતાના માટે આવણા

૨. શક્ય નથી ન સકેઈ

(આ) છ લેક્ષ્યાના આધારે લખો.

(૧૫)

(૧) મને ઓળખો.

(૩)

૧. માયાવી નીલ લેક્ષ્યાના લક્ષણ

૨. બુર નામે વનસ્પતિ પ્રશસ્ત લેક્ષ્યાનો સ્પર્શ

૩. પાકા આંબા તેજો લેક્ષ્યાનો રસ

૪. પોતાના દોષો છૂપાવનાર કાપોત લેક્ષ્યાના લક્ષણ

૫. અરીઠાના બીજ કૃષ્ણ લેક્ષ્યાનો વર્ણ

૬. આત્માનો દમણહાર પદ્મ, શુક્લ લેક્ષ્યાના લક્ષણ

૨. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં લખો.

(૭)

૧. લેક્ષ્યાના મુખ્ય પ્રકાર લખો. દ્રવ્ય લેક્ષ્યા, ભાવ લેક્ષ્યા.

૨. શકેન્દ્રને કઈ લેક્ષ્યા હોય? તેની સ્થિતિ કેટલી? શકેન્દ્રને તેજો લેક્ષ્યા હોય. તેની સ્થિતિ બે સાગર હોય.

૩. ભવનપતિમાં કૃષ્ણ લેક્ષ્યાની સ્થિતિ કેટલી હોય? ભવનપતિમાં કૃષ્ણ લેક્ષ્યાની સ્થિતિ જઘ. ૧૦૦૦૦

વર્ષ અને ઉત્ પલ્લવના અસંખ્યાતમા ભાગની

૪. લેશ્યા કેટલા ભેદે પરિણમે? લેશ્યા ૨૪૩ ભેદે પરિણમે.

૫. નીલ લેશ્યામાં કયા રસ જતાવ્યા છે? સૂંઠ, પીપર, મરી, હસ્તિપીપલ.

૬. ભાવ લેશ્યા એટલે શું? આત્માના શુભાશુભ પરિણામો.

૭. કેવળીમાં કઈ લેશ્યા? શુક્લ લેશ્યા અથવા અલેશી.

(૩) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ ટૂંકમાં લખો.

(૫)

૧. ૧૦ સાગર અને પલ્લવો અસંખ્યાતમો ભાગ અધિક કઈ લેશ્યાની સ્થિતિ ક્યાં હોય?

(૨)

૧૦ સાગર અને પલ્લવો અસંખ્યાતમો ભાગ અધિક નીલ લેશ્યાની પાંચમી નરકમાં ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતિ અને

કૃષ્ણ લેશ્યાની જઘન્ય સ્થિતિ પાંચમી નરકમાં હોય.

૨. શુક્લ લેશ્યાના લક્ષણ કયા છે? ૧) અતિ આર્તધ્યાન, રૌદ્રધ્યાનથી રહિત હોય ૨) ધર્મધ્યાન,

(૩)

શુક્લધ્યાન સહિત ૩) દશ પ્રકારની ચિત્ત સમાધિએ કરી સહિત ૪) આત્માનો દમણહાર ૫) ૫ સમિતિ ૩

ગુપ્તિથી યુક્ત ૬) અલ્પ રાગવાળો કે વીતરાગી, ઉપશાંત હોય.

(૪) અષ્ટ પ્રવચન માતા આધારે લખો.

(૧૫)

(૧) ખાલી જગ્યા પૂરો.

(૧૦)

૧. ભાષાના દોષમાં અને રાખ્યા વિના સાધુ બોલે. ઉપયોગ, એકાગ્રતા

૨. પ્રહરના આહાર-પાણી પ્રહરે ન ભોગવે. પહેલા, ચોથા

૩. સાધુ પછેડી અને સાધવી પછેડી રાખે. ૩, ૪

૪., આદિ લેવા મૂકવાની વિધિ તે પરિસ્થાપન સમિતિ. વસ્ત્ર, પાત્ર

૫. વસ્તીને થાય ત્યાં કે રસ્તા પર ન પરઠે. દુર્ગંધ, જાહેર

૬. અને દોષ ટાળી નિર્દોષ આહાર-પાણી લે. ૪૨, ૯૬

૭. ભાવથી,,,,, માં મન ન પ્રવર્તવે.

વિષય, કષાય, આર્તધ્યાન, રૌદ્રધ્યાન, રાગ, દ્વેષ

૮. કારણ ખાવું. વગર ખાવું. વિના, ભૂખ

(૨) ચોમ્ચ વિકલ્પ પર ટીક કરો.

(૫)

૧. સ્વાદ ખાતર બીજી વસ્તુ ભેળવવી. (૧) અંગાલ (૨) સંયોગ (૩) ધૂમ (૪) પરિમાણ

૨. કોના બીલ હોય ત્યાં ન પરઠે (૧) જીવો (૨) લીલ ફૂગ (૩) પાણી (૪) મનુષ્યના

૩. દ્રવ્યથી શરીરની શું ન કરે? (૧) પાપકારી કાર્ય (૨) શોભા (૩) શણગાર (૪) શુશ્રુષા

૪. સાધુ કઈ ભાષા બોલે? (૧) નિરવધ (૨) સાવધ (૩) નિશ્ચયકારી (૪) માર્મિક

૫. રાતે શેનો વિષય નથી? (૧) કાન (૨) રૂપ (૩) ચક્ષુ (૪) રસ

[૧૫]

પ્ર.૩ વાર્તાના આધારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ માંચ્યા પ્રમાણે લખો.

૧. વ્યવહારકર્તાનો પહેલો પ્રકાર લખો.

કોઈ કોઈને દાન આપે છે પણ તેની સાથે સારી ભાષામાં બોલતો નથી.

૨. ચિત્ત સારથીએ કોની પાસે ધર્મ સાંભળ્યો? ચિત્ત સારથીએ કેશીકુમાર શ્રમણ પાસે ધર્મ સાંભળ્યો.

૩. પરદેશીના દાદી કેવા હતા? તેઓ ક્યાં ઉત્પન્ન થયા હશે? પરદેશીના દાદી ધાર્મિક વૃત્તિવાળા હતા. તેઓ દેવલોકમાં ઉત્પન્ન થયા હશે.

૪. કેકયાર્ધ દેશ ક્યા ક્ષેત્રમાં હતો?

જંબૂદ્વીપ નામના દ્વીપમાં દક્ષિણ ભરતક્ષેત્રમાં કેકયાર્ધ દેશ હતો.

૫. કેશી સ્વામીએ પરદેશીને શેનો ઉપદેશ આપ્યો?

કેશી સ્વામીએ પરદેશીને મુનિ ધર્મ અને ગૃહસ્થ ધર્મનો ઉપદેશ આપ્યો.

૬. જીવ કેવી ગતિવાળો છે? શબ્દો કેવા છે? જીવ અપ્રતિહત ગતિવાળો છે. શબ્દ જડ છે.

૭. ધર્મ સાંભળી ચિત્ત સારથી કેવા બની ગયા?

નિર્ગ્રંથ પ્રવચન પર દઢ શ્રદ્ધાવાન અને શ્રમણોપાસક બની ગયા.

૮. સૂર્યકાંતા રાણી કેવી હતી? સૂર્યકાંતા રાણી સુકોમળ અંગોવાળી હતી.

૯. કુટાગારશાળા એટલે શું? કુટાગારશાળા એટલે પર્વતના આકાર જેવું ભવન.

૧૦. સૂર્યકાંતાએ પરદેશીને શું આપ્યું? સૂર્યકાંતાએ પરદેશીને લાડવામાં ઝેર આપ્યું.

૧૧. પરદેશીએ કેશી કુમાર શ્રમણ સાથે અને પ્રદર્શિત કરેલ છે ભક્તિ, સન્માન

૧૨. ઋષિ પરિષદમાં શું કરવામાં આવે છે? અપરાધીને અતિ મનોહ્ર એવી વાણીથી ઉપાલંભ આપવામાં આવે છે.

૧૩. અમારો રાજા અધાર્મિક છે. કોણ કોને કહે છે? ચિત્ત સારથી કેશીકુમાર શ્રમણને કહે છે.

૧૪. મનુષ્યલોકની દુર્ગંધ કેટલા ચોજન ઊંચે ઉછળે છે? માત્ર સંખ્યા લખો. ૪૦૦-૫૦૦

૧૫. નારડી મૃત્યુલોકમાં આવતા નથી તેનું ત્રીજું કારણ લખો. અશાતા વેદનીચનો ઉદય છે માટે.

અથવા

પ્ર.૩ ભક્તામરના આધારે લખો.

(૧) નીચેની ગાથાઓ પૂર્ણ કરી ભાવાર્થ લખો.

(૧૨)

૧. સિંહાસને મણિમયૂખ શિખાવિચિત્રે, વિભ્રાજતે તવ વપુઃ કનકાવદાતમ્ ।

જિંબં વિચદ્ વિલસદંશુલતા વિતાનં, તુંગોદયાદ્રિશિરસીવ સહસ્ર ૨શ્મેઃ ॥
અર્થ : હે ભગવાન! જેવી રીતે ઊંચા ઉદયાચલ પર્વતના શિખર પર આકાશમાં લતાના સમૂહની જેમ ફેલાતા પ્રકાશમય કિરણોથી સૂર્યનું જિંબ શોભે છે, તેમ ઊંચે વિવિધ રંગના કિરણો વેરતા મણિમય સિંહાસન વિષે આપનું સુવર્ણ સમાન દેદિપ્યમાન શરીર શોભી રહ્યું છે.

૨. મંદાર સુંદર નમેરુ સુપારિજાત, સંતાનકાદિ કુસુમોત્કર વૃષ્ટિરુદ્રા ।

ગન્ધોદબિન્દુ શુભમન્દ મરુતપ્રપાતા, દિવ્યા દિવ : તે વચસાં તતિર્વા ॥
અર્થ : હે ભગવાન ! આપના વચનોની જે પંક્તિ ફેલાય છે તે જાણે કે દેવલોકમાં ઉત્પન્ન થતા મંદાર, સુંદર, નમેરુ, સુપારિજાત, સંતાનક વગેરે નામના વૃક્ષોના સુગંધિત જળબિંદુઓથી ચુસ્ત ઉર્ધ્વમુખી ફૂલોના સમૂહની સુખદ મંદ મંદ પવનની લહેરથી આકાશમાંથી વર્ષા પડતી હોય તેવી લાગે છે.

૩. છત્ર ત્રયં તવ વિભાતિ શશાંકકાન્ત, મુરચૈઃ સ્થિતં સ્થગિતભાનુકર પ્રતાપમ્ ।

મુક્તાક્ષલ પ્રકર જાલ વિવૃદ્ધશોભં, પ્રખ્યાપયત્ર ત્રિજગતઃ પરમેશ્વરત્વમ્ ॥
અર્થ : ચંદ્ર જેવા ઉજ્જવળ, સૂર્યના કિરણોના પ્રભાવને રોકી રાખનાર અને મોતીની ખુલોના સમૂહથી જેની શોભા ઘણી વધી રહી છે તેવા આપના મસ્તક ઉપર રહેલા ત્રણ છત્રો આપનું ત્રણે જગતનું પરમેશ્વરપણું દર્શાવતા શોભી રહ્યો છે.

(૨) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં લખો.

(૩)

૧. ભગવાનની વાણી શેમાં સહાયક છે?

ભગવાનની અલૌકિક વાણી દેવલોક અને મોક્ષનો માર્ગ બતાવવામાં સહાયક છે.

૨. ભગવાન શેમાં કુશળ છે?

ત્રણે લોકના સત્યધર્મના રહસ્ય કહેવામાં કુશળ છે.

૩. ભગવાનના શરીરની કાંતિ કોના જેવી છે? વીંઝાતા ચામરો કોના જેવા છે?

સુવર્ણ જેવી. મોગરાના પુષ્પ જેવા શ્વેત.

- * PLEASE CONTACT DSB HELPLINE NO. 9702277914 FOR FREE ONLINE SHRENI CLASSES.
- * NEXT CLASS STARTS FEBRUARY 3RD/4TH MONDAY AND TUESDAY.
- * TO JOIN OUR TELEGRAM GROUP. CONTACT DSB HELPLINE NO. 9702277914.
- * FOR BOOKS AND EXAM REGISTRATION.